

ПАНДЕМИЯТА ПРЕЗ ПРИЗМАТА НА МЕДИИТЕ –

КОВИД ГЛАСОВЕ В БНТ

ЖИВКА ГЕЦОВА

THE PANDEMIC THROUGH THE LENS OF THE MEDIA –

COVID VOICES ON BNT

ZHIVKA GETSOVA

e-mail: getsova@ncipd.org

ORCID: 0000-0003-0756-5373

DOI: <https://doi.org/10.60060/MLg.2025.17.9-27>

Резюме: След пандемията от Ковид-19 изследователите в областта на социалните науки регистрират редица устойчиви трансформации по отношение на човешкото поведение. Предвид значението на медиите като посредник на здравна и в някои случаи животоспасяваща информация към обществото, текущото изследване си поставя за цел да проучи профила на участниците в ефира на централната емисия новини на Българската национална телевизия. Резултатите показват силна политизация на медийното съдържание по повод Ковид пандемията. Явление, което се наблюдава и в други държави. Обикновено в медиите областта на здравеопазването е запазена в най-голяма част за експертни становища от медицинските среди, но по време на пандемията се наблюдава засилващо се присъствие на политици и представители на политически партии. Политизирането на здравната информация в медийния ефир крие риск от поляризация на мнения, разделяне на обществото в момент на криза и популяризиране на популистки коментари, застрашавайки успеха на здравните кампании.

Ключови думи: телевизия; новини; пандемия; Ковид-19; политизация

Abstract: Following the COVID-19 pandemic, social science researchers have registered a number of sustainable transformations in human behavior. Given the importance of the media as a mediator of health and in some cases life-saving information to society, the current study aims to examine the profile of the participants in the main news program of the Bulgarian National Television. The results show a strong politicization of media content regarding the COVID pandemic. A phenomenon that is also observed in other countries. Usually, in the media, the field of healthcare has been reserved mainly for expert opinions from the medical sphere, but during the COVID pandemic, an increasing presence of politicians and representatives of political parties has been observed. The politicization of health information in the media carries a risk of polarization of opinions, division of society in a time of crisis and popularization of populist comments, threatening the success of health campaigns.

Keywords: television, news, pandemic, COVID-19, politicization

Въведение

Пандемията от Ковид-19 вече е зад гърба ни, след като Световната здравна организация (СЗО) обяви официално края на извънредното положение през 2023 г. Все пак кризата промени необратимо възприятията ни за света и нанесе неизличими следи върху комуникацията на всички нива. Поглед назад към периода 2020-2022 г., когато се регистрират няколко вълни на заболяването, би могъл да обясни причините за това.

Изследователи от различни области на науката регистрират редица трансформации по отношение човешкото поведение вследствие на променената социална реалност. Социалната изолация в комбинация с несигурността по време на извънредното положение стимулират по естествен начин инстинктите за справяне с предизвикателството, като обществото адаптира своите механизми на общуване. Възникналите в този контекст процеси на трансформация налагат нов модел на потребление на медийните продукти от страна на аудиторията като увеличават консумацията на телевизионно съдържание в глобален мащаб. Създалият се информационен глад в непознатата ситуация поражда сили на вакуум, които биват запълвани от набиращите все по-голяма популярност социални мрежи (Колев, 2021). Според проучване, проведено през 2021 г. от Колев, това явление неизбежно задейства режим за адаптация у традиционните медии, които се насочват към онлайн пространството като източник на новини (Колев, 2021, с. 50). Въпреки че представените от него данни показват спад в доверието към съдържанието в социалните мрежи, употребата им като източник на информация в медиите расте (Колев, 2021, с. 49-68).

Тези процеси всъщност имат универсален характер, тъй като значителна част от общуването с аудиторията се пренася онлайн. По време на пандемията анализаторите отчитат деликатната роля на комуникацията като инструмент за легитимиране на наложените мерки в обществото и като решаващ фактор за политическия им успех

(Christensen and Lægreid, 2020, pp. 774-779; Boin, Lodge and Luesink, 2020, pp. 189-204; Lee and Basnyat, 2013, pp. 119-132). Подаването на последователни и прозрачни съобщения към публиката е един от основните принципи на комуникацията, като различните институции трябва да координират провежданите от тях кампании (Emblemsvåg, 2024; Hyland-Wood et al., 2021; Choi and Powers, 2020, pp. 271-279; Vanaken et al., 2021, pp. 70-81; Siegrist and Zingg, 2014, pp. 23-32). Предвид неизвестността и несигурността, които характеризират пандемичния период, придържането към този стандарт за успех се оказва трудно (Vernon-Wilson et al., 2023). Подаването на информация е един от възможните инструменти за овладяване на положението на неизвестност преди изработването на ваксина (Barry, 2009, pp. 324-325) и определя динамиката на общественото доверие към институциите (Hyland-Wood et al., 2021). Осъществяването на комуникация се основава върху управление на добитото познание за динамиката на ситуацията и реакциите на заинтересованите организации или индивиди (Coombs and Holladay, 2012, pp. 408-415). За ефективно провеждане на информационния обмен се налага структурно преобразуване и припознаване на нуждата от комуникация от страна на самите институции (Rubinelli et al., 2023). Комуникационните звена трябва да разполагат с обучен екип, който разбира принципите на социалния маркетинг и използва социалните мрежи не само като инструмент за разпространяване на съобщения, но и като средство за проследяване на социалните нагласи (social listening practices) (Rubinelli et al., 2023). Изследователи препоръчват да се провеждат пилотни тестове за ефективността и възприемането на посланията на информационната кампания (Kim and Cappella, 2019, pp. 179-197).

Според наблюденията на Капано, политическият отговор на пандемичната обстановка в различните държави се базира на установената културна традиция и политическите приоритети, като фокусът често се поставя върху социалните ценности, обединяващи по-

голямата част от обществото (Carano et al., 2020, pp. 285-308). Анализирайки ситуацията в САЩ, Щробе и колегите му намират, че политическата ориентация на хората би могла да повлияе фактори като лично усещане за риск и поведение (Stroebe et al., 2021). Също така политизирането на противоепидемичните мерки определя последващото отношение към превенцията на либерали и консерватори в САЩ (Stroebe et al., 2021). Тези наблюдения показват, че поведението на американските политици: Доналд Тръмп от лагера на републиканците и Андрю Куомо от демократите – по време на пандемията надграждат установения и по други теми антагонизъм на политическите формации (Tian and Yang, 2022; Kerr, Panagopoulos and van der Linden, 2021). Изследване на връзката между езика на държавни лидери и рискованото поведение в обществото по време на пандемия открива отрицателна взаимовръзка в Бразилия и Мексико между териториалното разпределение на електората на двамата президенти и придържането към противоепидемичните мерки (Ajzenman, Cavalcanti, and Da Mata, 2020; Ayala-Cantu, Frattini, and Morando, 2021, pp. 276-299) – колкото по-голям е електоратът на даден президент, толкова по-ниско е придържането към противоепидемични мерки. Тези данни показват, че политическата ориентация трябва да бъде взета предвид като фактор при отправянето на здравни послания на тема ваксинация, което налага необходимостта от специфични подходи за сегментиране и таргетиране на аудиторията.

Историческият преглед на сведения от 1911 г. за епидемията от бубонна чума в Китай и наблюденията от Ебола кризата от 2014 г. показва, че в грижата за общественото здраве по начало се разчита на доброто сътрудничество между здравните специалисти и медиите за създаване и поддържане на здравна култура сред обществото (Liu et al., 2015, pp. 222-226). Лиу и екип препоръчват обучения и опознавателни срещи между журналисти и здравни експерти на ръководни позиции за изграждането на доверие между двете страни, като начин за противодействие на разпространение на фалшива информация чрез

официалните медийни платформи. Като се има предвид значението на медиите като посредник на здравна и в някои случаи животоспасяваща информация към обществото, текущото изследване си поставя за цел да проучи профила на участниците в ефира на централната емисия новини на Българската национална телевизия.

Материали и методи

„Локдаун“ е мярка в епидемиологията за ограничаване на контактите. Въпреки засилената употреба на социалните мрежи - особено по време на периодите на локдаун, Касеро-Риполес твърди, че традиционните медии остават предпочитан източник на информация в САЩ (Casero-Ripollés, 2020). Въпреки че данните представят наблюдения от Съединените щати, завръщането към телевизията като източник на информация е явление, провокирано от новата пандемична реалност, и у нас.

Предаването „По света и у нас“ (централната емисия новини) на Българската национална телевизия (БНТ) е избрано за анализ заради обществения характер на медията и високото значение на новинарското съдържание в програмата на телевизиите. За целите на анализа е избрана по една централна новинарска емисия на седмица в периода от март 2020 г. до декември 2022 г. Част от емисиите са гледани от онлайн архива на телевизията. За по-голяма точност се използва архивът на системата за опис на новините на БНТ. Анализирани са общо 128 емисии. Ден вторник беше избран за най-подходящ, тъй като докладваните от здравните власти данни в този ден обхващат и почивните дни през седмицата (кумулятивно наваксване на неотчетени случаи). Описанието включва следните задължителни елементи:

- Дата на емисията, в която е излъчена съответната новина.
- Час на начало и край на емисията, в която е излъчена съответната новина, във формат час-минути-секунди.

- Място на новината в емисията във формат час-минути-секунди.

- Патоген, за който се отнася селектираното съдържание.

Включването на елементи за време позволи да се изчисли съответната продължителност на излъченото съдържание. Изследването прави количествен анализ на събраните данни като търси статистическо потвърждение на наблюдаваните тенденции (статистически значими данни се регистрират при $p < 0,05$). Идентифицирани бяха общо 680 ($n=680$) отделни журналистически материала в рамките на 128 емисии за изследвания период, които се отнасят до епидемиология на инфекциозните заболявания. Използван е специализиран софтуер за анализ на бланкове и синхрони, по ключови думи и лични имена в текста, с което беше улеснена навигацията в съдържанието. Идентифицирани са подтеми и участници в репортажите (коментатори от различни сфери, от които журналистите вземат мнение). Всички новини са прегледани допълнително за евентуални пропуски на софтуера.

Предварително кодиране на категориите участници в журналистическите материали

В тези 680 ($n=680$) материала са търсени цитирани участници, които са категоризирани по групи, отговарящи на типа организация, към която принадлежат (виж Таблица 1). В началото на изследването, ролята на коментаторите беше задавана според тяхната конкретна обществена роля. С цел обработваемост на информацията, по-късно ролите са обединени в категории според функционалността им. Предвид наличието на личности, които съвместяват повече от една обществена роля, категоризацията се основава на моментната роля, от която коментаторът дава своето мнение според контекста, разчетен от кодиращия.

Таблица 1: Процес на категоризацията на различните групи участници
в синхрони в медийните репортажи. В червено са отбелязани категориите
под прага на включване.

Първично кодиране	Брой – първично кодиране (n)	Прегрупиране	Кратко название
Представители на асоциации, сдружения, профсъюзи, професионални организации	30	Представители на асоциации, сдружения, профсъюзи, професионални организации	Асоциации
Представители на асоциации, сдружения, профсъюзи, професионални организации от чужбина	1	Представители на асоциации, сдружения, профсъюзи, професионални организации	Асоциации
Представители на икономическия сектор	66	Представители на икономическия сектор	Бизнес
Светски личности, известни в обществото	15	Неспециалисти лидери на мнение	Неспециалисти ЛМ
Светски личности от чужбина, разпознаваеми сред аудиторията	3	Неспециалисти лидери на мнение	Неспециалисти ЛМ
Представители на църквата	8	Неспециалисти лидери на мнение	Неспециалисти ЛМ
Лекари	98	Здравни работници	Здравни работници
Лекари от чужбина	5	Здравни работници	Здравни работници
Медицински сестри	6	Здравни работници	Здравни работници
Медицински сестри от чужбина	1	Здравни работници	Здравни работници
Фармацевти	3	Здравни работници	Здравни работници
Фармацевти от чужбина	0	Здравни работници	Здравни работници
Представители на европейски институции	26	Международни институции	Международни институции
Експерти/отговорни държавни структури	146	Експерти/отговорни държавни структури	Експерти
Експерти/отговорни държавни структури от чужбина	18	Експерти/отговорни държавни структури	Експерти
Монарси	3	Политически фигури от чужбина	Политици от чужбина
Президент	22	Политически фигури	Политици

Президенти на други държави	27	Политически фигури от чужбина	Политици от чужбина
Министър-председател	56	Министър-председател	Мин.-председател
Представители на правителството	129	Представители на правителството	Правителство
Представители на чужди правителства	43	Политически фигури от чужбина	Политици от чужбина
Управленски структури на регионално ниво (местни власти и областни управители)	51	Управленски структури на регионално ниво (местни власти и областни управители)	Регионално управление
Чужди управленски структури на регионално ниво	6	Политически фигури от чужбина	Политици от чужбина
Учители	26	Неспециалисти лидери на мнение	Неспециалисти ЛМ
Учители от други държави	1	Неспециалисти лидери на мнение	Неспециалисти ЛМ
Политици (политически лица, които не са част от управляващия кабинет)	26	Политически фигури	Политици
Чужди политически фигури	10	Политически фигури от чужбина	Политици от чужбина
Представители на СЗО	12	Международни институции	Международни институции
Представители на Европейската агенция по лекарства	6	Международни институции	Международни институции

При 22 от предварително зададените категории не бяха отчетени статистически значими натрупвания. Затова е въведен праг от 5% за включване (или минимум 34 цитирания от всичките общо 680 съобщения) и на тази база категориите с резултат под 34 броя цитирания са окрупнени по релевантност, чрез регрупиране и ново категоризиране с цел сравнимост при провеждане на статистически тестове. След повторното пресяване всички групи говорители са обобщени в следните категории: асоциации, бизнес, експерти, здравни работници, международни институции, министър-председател, неспециалисти, политици, политици от чужбина, правителство, регионално управление

(виж Фигура 3). Търсени са зависимости между категориите участници и променливи, за които се отнася представената информация. Сравнява се практиката при изготвяне на журналистически материали за комбиниране на участници от различни категории в рамките на един репортаж. За целта се изчислява обща средна продължителност на репортажи, включващи отделните категории участници, поради невъзможността за прецизно изчисляване на участието на отделния представител на категорията. Тази методология се налага поради честото разкъсване на синхрони в репортажите. Използва се корелационен анализ с коефициент на Спирман, който позволява сравнение между бинарни променливи – включване или отсъствие на дадена категория (Spearman, 1904: 72:101), както и тестове за статистическа значимост.

Резултати

14 от всички 680 анализирани за периода на изследването материали разглеждат проблематика от инфекциозната епидемиология в специфичния контекст на политическа нестабилност. 12 от тях са относно провеждането на избори в пандемична обстановка, а 3 от репортажите са от 2020 г. и обсъждат рисковете от разпространение на вируса в условията на разразилите се по това време протести срещу правителството. Наблюдава се по-голяма средна продължителност, спрямо всички анализирани единици (с 56 секунди при протестите и 35 при изборите) и по-ранно позициониране в емисията (съответно с 05:17 и 02:23 минути), когато събития от обществения живот се коментират като фактор за епидемичната ситуация.

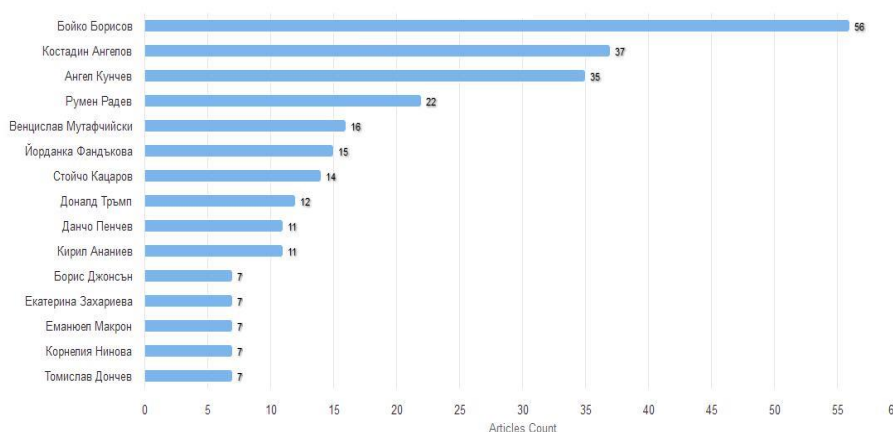
Всяка една от единиците е анализирана и по теми – дали информацията е с медицинска, немедицинска или смесена тематика (Фигура 1).

Фигура 1: Брой в абсолютна стойност ($n=680$) и дял в проценти на съобщенията според тематичната им насоченост

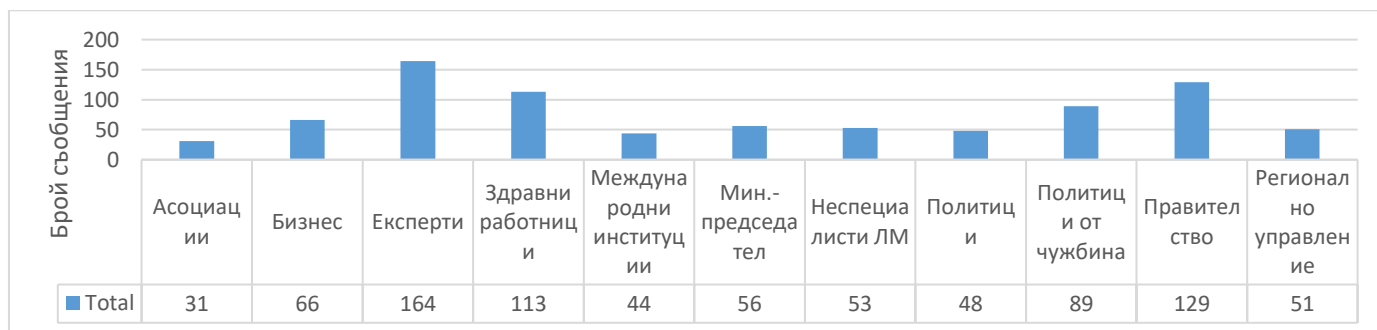
Анализът на събраните данни във фигура 1 за тематичната насоченост показва, че 19.41% (132 бр.) от съобщенията представят изцяло медицинска информация предвид засегнатите в тях микротемеи. Данните показват, че 19.26% (131 бр.) от анализирания съдържание е било с изцяло немедицинска насоченост.

Всеки един телевизионен материал е анализиран и от гледна точка на това дали в него фигурира участник, който не е водещ, репортер, кореспондент или лице с компетенции от съответния здравен ресор на изследваната медия. Всички останали участници в материалите се разглеждат като външни на медията лица. Те могат да включват: официални и политически лица, експерти, пациенти и пр. Според събраните данни в 70% от всички 680 съобщения са включвали поне едно външно лице за медията като участник в репортажа. На Фигура 2 е показан общият брой участия на най-често включваните в журналистическите материали лица по време на трите години на проучване март 2020 – 2022 г.

Фигура 2: Общ брой участия на най-често включените в журналистическите материали лица по време на трите години на проучване март 2020 г. - март 2022 г.

В изследвания период в централната емисия новини на БНТ във вторниците най-често е била представяна гледната точка на правителството, начело с министър-председателя (министър-председател и правителство, разглеждани заедно), следвана от категорията експерти, в която се включват и представителите на отговорните държавни структури (Фигура 3). На трето място по включвания са здравните работници, а на четвърто – политически фигури, описани според категоризацията в Таблица 1.

Фигура 3: Брой съобщения, включващи изброените категории участници

28.68% от всичките 680 съобщения не включват външен за медията събеседник в представянето на репортажа или включват участници от една и съща категория (38.24%). Съобщенията, представящи гледни

точки от представители, които попадат в две категории са 21.13%. Останалите съобщения комбинират коментари от между 3 и 5 категории. Единствената статистически потвърдена разлика в продължителността при включване на отделните категории се отнася до средната продължителност на съобщенията, включващи представители на правителството (без министър-председателя). Резултатите показаха по-ниска средна продължителност с 15 секунди при включването на правителствени представители в репортажите.

Корелационен анализ на категориите участници

Корелационният анализ е метод за изследване на съществуване на евентуална зависимост между две генерални съвкупности. За нуждите на това проучване ще бъде приложен, за да определи коефициент на корелация при паралелно участие на експерти от различни категории в един журналистически материал. Това е маркер за представяне на гледни точки на различни групи говорители в обществото, ангажирани с темата. Ако знакът на коефициента за корелация (ρ) е положителен и $p < 0,05$, значи се потвърждава вероятността за едновременно присъствие на експерти от различни категории. Ако знакът на коефициента за корелация (ρ) е отрицателен и $p < 0,05$, има статистическо потвърждение, че няма едновременно присъствие на говорители от различни категории.

Категорията на **представителите на асоциации и сдружения** в обществото се свързва с присъствие на **представители на неспециалистите и лидери на мнение** в обществото ($\rho = 0,120$, $p = 0.008$). Разделението на информацията по рамки на тематична насоченост е видимо от негативната зависимост между включването на **здравни работници** и **представителите на бизнеса** в рамките на един и същи репортаж ($\rho = -0.161$, $p < 0.001$), както и на **здравни работници** и **неспециалисти** ($\rho = -0.159$, $p < 0.001$), **здравни работници** и **министър-председател** ($\rho = -0.122$, $p < 0.001$) и **здравни работници** и **политици от чужбина** ($\rho = -0.185$, $p < 0.001$). Корелация с отрицателен знак откриваме

и по отношение на едновременното включване на **здравни работници и представители на международни институции** (СЗО, ЕМА и управляващите структури на ЕС) ($\rho = -0.115$, $p = 0.011$).

При разделението по географски признак на представената информация се наблюдава положителната взаимовръзка между включването на **политици от чужбина** и такива от **международни институции** ($\rho = 0.318$, $p < 0.001$) и отрицателната взаимозависимост между присъствието на **представители на международни институции** и **представители на правителството (без премиера)** ($\rho = -0.136$, $p = 0.003$), както и между **представители на управлението по региони в страната** и **политици от чужбина** ($\rho = -0.116$, $p = 0.01$). Разделението между **здравни експерти** и **представители на бизнеса** е демонстрирано чрез слабата вероятност те да попадат заедно в един телевизионен репортаж ($\rho = -0.096$, $p = 0.034$). За политическа ангажираност към здравния проблем може да заключим от данните за едновременно присъствие в репортажите по БНТ на **представители на кабинета и политици (опозиция)** ($\rho = 0.106$, $p = 0.019$), както и **министър-председателя** на страната ($\rho = 0.17$, $p < 0.001$).

Дискусия

Подобно на този анализ, Мах и колектив, Поарие и колектив, Гесел-Еделсбургет и колектив наблюдават балансирането на медицинско и немедицинско съдържание в медиите в Канада, САЩ, Великобритания и Израел (Gesser-Edelsburg et al., 2020; Poirier et al., 2020, pp. 365-370; Mach et al., 2021). Чипидза и съавтори установяват превес на социално-икономическата рамка над медицинското съдържание (Chipidza et al., 2022: 1881-1888) в тяхно изследване по темата в САЩ. Двете рамки често присъстват в един и същ репортаж. Смесването на различни рамки на тематична насоченост се регистрира и от други изследователи (Hung and Chang, 2023; Feront and Bertels, 2021, pp. 1135-1165; Morris et al., 2021). Проучването на Феронт изследва тази

двойственост в детайли и предупреждава, че докато едновременното отразяване на различни аспекти на проблема помага на обществото да изгради представа за неговата цялостна същност, преливането между различни полета на компетенция крие риск от усложняване на процесите по намиране на решения (Feront and Bertels, 2021, pp. 1135-1165).

Резултатите относно участието на външни за медията лица като източник на информация и коментари показват, че подобно на други държави (Msughter and Phillips, 2020, pp. 588-596; Hart, Chinn and Soroka, 2020, pp. 679-697; Neumann et al., 2023, pp. 66-106) и у нас се наблюдава силна политизация на медийното съдържание по повод пандемията, предвид засиленото присъствие на представители на политиката. Събраните данни показват, че общо представителите на централната политическа власт и управляващите по региони ($n=373$) са повече от експертите и медицинските специалисти ($n=277$). За такава тенденция съобщава Харт и колектив при изследване на американската преса и телевизионно съдържание (Hart, Chinn and Soroka, 2020, pp. 679-697).

Това е по-скоро тенденция от годините на Ковид пандемията насам. В по-раншно изследване: „Анализ на мрежи на влияние: личностите в медийното отразяване на глобални проблеми (2013 и 2017 г.)“ Мая Колева регистрира две групи със „значително присъствие в медийната картина на света – експертно-академичната общност и представителите на неправителствения сектор...“, чието „...участие в медийното отразяване е по-осезаемо по теми като „околна среда и ресурси“ и „здраве“ – т.е. по тези глобални въпроси, по които държавните лидери по-рядко говорят“ (Колева, 2018, с. 185). При настоящия анализ на медийното отразяване на пандемията обаче наблюдаваме тъкмо обратната тенденция – намаляване на видимостта на здравни експерти за сметка на засилващо се присъствие на правителствени представители и политици. Политизирането на здравната информация в медийния ефир крие риск от поляризация на мнения, разделяне на обществото в момент на криза и популяризиране

на популистски коментари, чиято цел е да резонират с обществените нагласи, застрашавайки успеха на здравните интервенции (Rooke, 2021, pp. 584-602).

Интересно е, че в контекста на строги ограничителни мерки, които се отразиха на икономиката, присъствието на представителите на бизнеса е ограничено ($n=66$), докато представителите на различни сдружения (асоциации) и неспециалисти, лидери на мнение, участват често в новинарските материали ($n=84$). Откритата корелация в присъствието на асоциациите и неспециалистите в един и същи материал затвърждава идеята за активно търсене на участие от гражданското общество от журналистите. Резултатите от корелационния анализ показват, че БНТ запазва медицинския или социално-икономическия фокус на материалите си, като рядко включва клинични специалисти и представители на социално-икономическата и политическата сфера в един и същи материал.

Заклучение

Пандемията от Ковид-19 напомни за интердисциплинарната природа на проблемите на общественото здраве. Пряката заплаха за здравето беше допълнена от невъзможността за контрол над споделяната за извънредната ситуация информация чрез различните платформи за информационен обмен, като социалните мрежи.

Текущото проучване е върху журналистическия избор на външни за медиите коментатори на темите за инфекциозни заболявания, разглеждани в централните емисии на обществения телевизионен оператор БНТ у нас в тригодишния период на пандемията (2020-2022 г.).

Проведеният анализ доказва тенденцията за политизация на съдържанието по повод на извънредната обстановка. Изследването върху избора на външните за медията участници повдига въпроси относно засиленото присъствие на политическите коментатори спрямо здравните специалисти в ефира. Въпреки опасността медиите да станат

проводник на нездрави политически цели, международни анализатори смятат, че присъствието на политически лидери в информационния обмен е крайно необходимо за осигуряване на увереност и чувство за единство сред гражданите (McGuire et al., 2020, p. 1-19; Wooten and James, 2008, p. 352-379; Gigliotti, 2016, p. 185-200; Moritoki Škof, 2021, p. 9-32; Siegrist and Zingg, 2014, p. 23-32; DiStaso, Vafeiadis and Amaral, 2015, p. 222-231; Górska et al., 2022; Guo et al., 2021). Пандемията стана повод да се положат основи на междусекторно сътрудничество, в което се включиха активно коментатори с опит в различни социални сфери - управленските структури, здравните специалисти, бизнес, неправителствен сектор, международни организации, популярните личности, медиите и др. в името на преодоляване на несигурността в контекста на заплахата от заразата. Веднъж минали през това предизвикателство сме длъжни да запазим опита и да го приложим за преодоляване на хроничната социална недостатъчност, която подобни глобални кризи поставят пред обществата.

Използвана литература:

Колев, Николай (2021) Ковид-19 – катализатор на процесите по трансформация на социалните мрежи в източник на журналистическо телевизионно съдържание, *Медialog/ Medialog*, бр. 9, с. 49-68. Достъпен на: <https://www.medialog-bg.com/?p=4045> (visited on 16.06.2025) [Kolev, Nikolay, (2021), Kovid-19 – katalizator na procesite po transformaciq na socialnite mreji v iztochnik na jurnalisticheskoto televizionni sadarzhanie, Medialog, br. 9, pp. 49-68]

Колева, Мая (2018) Анализ на мрежи на влияние: личностите в медийното отразяване на глобални проблеми (2013 и 2017 г.), Дисертационен труд, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по журналистика и масова комуникация [Koleva, Maya, (2018), Analiz na mrezi na vlianie: lichnostite v mediinoto otrazivane na globalni problemi (2013 i 2017 g.), Disertacionen trud, Sofiiski universitet „Sv. Kliment Ohridski“, Fakultet po zhurnalistika i masova komunikacia]

Ajzenman, Nicolás, Cavalcanti, Tiago and Da Mata, Daniel (2020) More Than Words: Leaders' Speech and Risky Behavior during a Pandemic. Available from: SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3582908> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3582908> (visited on 16.06.2025)

Adam, Silke, Urman, Aleksandra, Arlt, Dorothee, Gil-Lopez, Teresa, Makhortykh, Mykola, Maier, Michaela. Media Trust and the COVID-19 Pandemic: An Analysis of Short-Term Trust Changes, Their Ideological Drivers and Consequences in Switzerland. *Communic Res.* 2023 Mar;50(2):205-229. doi: 10.1177/00936502221127484. Available from: (<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9663272/>, (visited on 16.06.2025)

Allen, Jennifer et al. (2020) Evaluating the fake news problem at the scale of the information ecosystem. *Sci. Adv.* 6, eaay3539. DOI:10.1126/sciadv.aay3539. Available from: (<https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.aay3539>) (Accessed on 16.06.2025)

Ayala-Cantu, Luciano., Frattini, Federico Fabio, & Morando, Bruno. (2021). Setting an example: Political leaders' cues and compliance with health policies in the early stages of the Covid-19 pandemic in Mexico. *Latin American Policy*, 12, 276–299. Available from: <https://doi.org/10.1111/lamp.12223> (

- Barry, John (2009) Pandemics: avoiding the mistakes of 1918. *Nature* 459, Pages 324–325. <https://doi.org/10.1038/459324a>. Available from: (<https://www.nature.com/articles/459324a>) (visited on 16.06.2025)
- Boin, Arjen, Lodge, Martin, & Luesink, Marte. (2020). Learning from the COVID-19 crisis: an initial analysis of national responses. *Policy Design and Practice*, 3(3), 189–204. <https://doi.org/10.1080/25741292.2020.1823670>. Available from: (<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/25741292.2020.1823670#abstract>) (visited on 16.06.2025)
- Capano, Giliberto et al. (2020) Mobilizing Policy (In)Capacity to Fight COVID-19: Understanding Variations in State Responses, *Policy and Society*, Volume 39, Issue 3, Pages 285–308, <https://doi.org/10.1080/14494035.2020.1787628>. Available from: <https://doi.org/10.1080/14494035.2020.1787628> (visited 18.05.2025)
- Casero-Ripollés, Andreu. (2020) Impact of COVID-19 on the media system. Communicative and democratic consequences of news consumption during the outbreak. *Prof. Inf.* 29, 11
- Chipidza, Wallace, Akbaripourdibazar, Elmira, Gwanzura, Tendai, & Gatto, Nicole M. (2022). Topic Analysis of Traditional and Social Media News Coverage of the Early COVID-19 Pandemic and Implications for Public Health Communication. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 16(5), 1881–1888. doi:10.1017/dmp.2021.65 Available from: <https://doi.org/10.1017/dmp.2021.139> (visited 18.05.2025)
- Choi, Seongwon, & Powers, Thomas L. (2020). COVID-19: Lessons from South Korean pandemic communications strategy. *International Journal of Healthcare Management*, 14(1), 271–279. Available from: <https://doi.org/10.1080/20479700.2020.1862997> (visited on 16.06.2025)
- Christensen, Tom, & Lægred, Per. (2020). Balancing Governance Capacity and Legitimacy: How the Norwegian Government Handled the COVID -19 Crisis as a High Performer. *Public Administration Review*, 80(5), 774–779. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/puar.13241> (visited 18.05.2025)
- Coombs, W. Timothy., & Holladay, J. Sherry. (2012). The paracrisis: The challenges created by publicly managing crisis prevention. *Public Relations Review*, 38(3), 408–415. Available from: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S036381112000689> (visited 18.05.2025)
- Distaso, Marcia W., Vafeiadis, Michail, Amaral, Chelsea (2015) Managing a health crisis on Facebook: How the response strategies of apology, sympathy, and information influence public relations, *Public Relations Review*, Volume 41, Issue 2, Pages 222–231, <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2014.11.014>. Available from: (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S036381114001866>) (visited 18.05.2025)
- Emblemsvåg, Marianne Synnes (2024) Building and maintaining trust through the early phase of the COVID-19 pandemic: A content analysis of communiqués delivered by the Norwegian Minister of health and care services, *International Journal of Disaster Risk Reduction*, Volume 102, 104274, <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2024.104274>. Available from: (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212420924000360>) (visited 18.05.2025)
- Feront, Cecile, & Bertels, Stephanie. (2021). The Impact of Frame Ambiguity on Field-Level Change. *Organization Studies*, 42(7), 1135–1165. <https://doi.org/10.1177/0170840619878467> Available from: (<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0170840619878467>) (visited 18.05.2025)
- Msughter Aondover Eric, Phillips, Deborah (2020) Media Framing of Covid-19 Pandemic: A Study of Daily Trust and Vanguard Newspapers in Nigeria, *International Journal of Health, Safety and Environment (IJHSE)*, Vol. 6 (05) 30 June, Pages 588 – 596.
- Finneman, Teri, & Thomas, Ryan J. (2021). “Our Company is in Survival Mode”: Metajournalistic Discourse on COVID-19’s Impact on U.S. Community Newspapers. *Journalism Practice*, 16(10), 1965–1983. <https://doi.org/10.1080/17512786.2021.1888149> (visited 18.05.2025)
- Gesser-Edelsburg Anat, Cohen Ricky, Hijazi Rana, Abed Elhadi Shahbari Nour (2020) Analysis of Public Perception of the Israeli Government’s Early Emergency Instructions Regarding COVID-19: Online Survey Study *J Med Internet Res* 22(5):e19370 doi: 10.2196/19370 PMID: 32392172 PMCID: 7236609 <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC7236609/> (visited 18.05.2025)
- Górska, Anna, Dobija, Dorota, Grossi, Giuseppe, Staniszevska, Zuzanna (2022) Getting through COVID-19 together: Understanding local governments’ social media communication, *Cities*, Volume 121, 103453, <https://doi.org/10.1016/j.cities.2021.103453>. Available from: (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264275121003528>) (visited 18.05.2025)
- Guo, Junpeng, Liu, Na, Wu, Yi, Zhang, Chunxin (2021) Why do citizens participate on government social media accounts during crises? A civic voluntarism perspective, *Information & Management*, Volume 58, Issue 1, 103286, ISSN 0378-7206, <https://doi.org/10.1016/j.im.2020.103286>. (visited 18.05.2025)
- Hart, P. Sol., Chinn, Sedona, & Soroka, Stuart. (2020). Politicization and Polarization in COVID-19 News Coverage. *Science Communication*, 42(5), 679–697. <https://doi.org/10.1177/1075547020950735> Available from: (<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1075547020950735>) (visited 18.05.2025)

- Hung, Shih-Chang, Chang, Shu-Chen (2023) Framing the virus: The political, economic, biomedical and social understandings of the COVID-19 in Taiwan, *Technological Forecasting and Social Change*, Volume 188, <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2022.122276>. Available from: (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0040162522007971#bb0195>) (visited 18.05.2025)
- Hyland-Wood, Bernadette, Gardner, John, Leask, Julie et al. (2021) Toward effective government communication strategies in the era of COVID-19. *Humanit Soc Sci Commun* 8, 30. <https://doi.org/10.1057/s41599-020-00701-w>. Available from: (<https://www.nature.com/articles/s41599-020-00701-w>) (visited 18.05.2025)
- Kerr, John, Panagopoulos, Costas, Van Der Linden, Sander (2021) Political polarization on COVID-19 pandemic response in the United States, *Personality and Individual Differences*, Volume 179, 110892, <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.110892>. Available from: (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0191886921002671>) (visited 18.05.2025)
- Kim, Minji and Cappella, Joseph N. (2019), "Reliable, valid and efficient evaluation of media messages: Developing a message testing protocol", *Journal of Communication Management*, Vol. 23 No. 3, pp. 179-197. <https://doi.org/10.1108/JCOM-12-2018-0132> (visited 18.05.2025)
- Lee, Seow Ting, & Basnyat, Iccha. (2013). From Press Release to News: Mapping the Framing of the 2009 H1N1 A Influenza Pandemic. *Health Communication*, 28(2), 119–132. <https://doi.org/10.1080/10410236.2012.658550> (visited 18.05.2025)
- Liu, He, Jiao, Mingli, Zhao, Siqi, et al. (2015) Controlling Ebola: what we can learn from China's 1911 battle against the pneumonic plague in Manchuria, *International Journal of Infectious Diseases*, Volume 33, Pages 222-226, ISSN 1201-9712, <https://doi.org/10.1016/j.ijid.2015.02.013>. (visited 18.05.2025)
- Mach, Katharine J., Salas Reyes, Raul, Pentz, Brian et al. (2021) News media coverage of COVID-19 public health and policy information. *Humanit Soc Sci Commun* 8, 220 <https://doi.org/10.1057/s41599-021-00900-z> Available from: (<https://www.nature.com/articles/s41599-021-00900-z#citeas>) (visited 18.05.2025)
- McGuire, David, Cunningham, James E. A., Reynolds, Kae, & Matthews-Smith, Gerri. (2020). Beating the virus: an examination of the crisis communication approach taken by New Zealand Prime Minister Jacinda Ardern during the Covid-19 pandemic. *Human Resource Development International*, 1–19. doi:10.1080/13678868.2020.1779543 Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13678868.2020.1779543> (visited 18.05.2025)
- Morris, Dylan H., Rossine, Fernando W., Plotkin, Joshua B., Levin, Simon A. (2021) Optimal, near-optimal, and robust epidemic control. *Commun Phys* 4, 78 <https://doi.org/10.1038/s42005-021-00570-y> Available from: (<https://www.nature.com/articles/s42005-021-00570-y#citeas>) (visited 18.05.2025)
- Neumann, Markus, Moore, Steven T., Baum Laura M., et al. (2023) Politicizing Masks? Examining the Volume and Content of Local News Coverage of Face Coverings in the U.S. Through the COVID-19 Pandemic. *Political Communication*, 41(1), 66–106. <https://doi.org/10.1080/10584609.2023.2239181> Available from: (<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10584609.2023.2239181>) (visited 18.05.2025)
- Nielsen (2020). Staying PUT: Consumers Forced Indoors During Crisis Spend More Time On Media [Cited 17.03.2025], Available from: (<https://www.nielsen.com/insights/2020/staying-put-consumers-forced-indoors-during-crisis-spend-more-time-on-media/>) (visited 18.05.2025)
- Pierri, Francesco, Perry, Brea L., DeVerna, Matthew R. et al. (2022) Online misinformation is linked to early COVID-19 vaccination hesitancy and refusal. *Sci Rep* 12, 5966. <https://doi.org/10.1038/s41598-022-10070-w>. Available from: (<https://www.nature.com/articles/s41598-022-10070-w>) (visited 18.05.2025)
- Poirier William, Ouellet Catherine, Rancourt, Marc-Antoine, Bécharde Justine, Dufresne Yannick. (2020) (Un)Covering the COVID-19 Pandemic: Framing Analysis of the Crisis in Canada. *Canadian Journal of Political Science*. 53(2):365-371. doi:10.1017/S0008423920000372 Available from: <https://www.cambridge.org/core/journals/canadian-journal-of-political-science-revue-canadienne-de-science-politique/article/uncovering-the-covid19-pandemic-framing-analysis-of-the-crisis-in-canada/FCB77E3736D11AF4EC9661F13A389CD4> (visited 18.05.2025)
- Pribble James M, Fowler Erika F, Kamat Sonia V, Wilkerson William M, Goldstein K Kenneth M, Hargarten Stephen W. Communicating Emerging Infectious Disease Outbreaks to the Public Through Local Television News: Public Health Officials as Potential Spokespeople. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*. 2010;4(3):220-225. doi:10.1001/dmp.2010.27 Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/21149218/> (visited 18.05.2025)
- Rooke, Martin. (2021). Alternative media framing of COVID-19 risks. *Current Sociology*, 69(4), 584-602. <https://doi.org/10.1177/00113921211006115>. Available from: (<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/00113921211006115>) (visited 18.05.2025)
- Rubinelli, Sara et al. (2023) Institutional crisis communication during the COVID-19 pandemic in Switzerland. A qualitative study of the experiences of representatives of public health organizations, Patient Education and

- Counseling, Volume 114, 107813, <https://doi.org/10.1016/j.pec.2023.107813>. Available from: (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0738399123001933>) (visited 18.05.2025)
- Siegrist Michael, Zingg Alexandra (2014) The role of public trust during pandemics: implications for crisis communication. Eur Psychol 19(1):23–32. Available from: <https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000169> (visited 18.05.2025)
- Skarpa Paraskevi El., Garoufallou Emmanouel (2021) Information seeking behavior and COVID-19 pandemic: A snapshot of young, middle aged and senior individuals in Greece, International Journal of Medical Informatics, 150, <https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2021.104465>. Available from: (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1386505621000915>, (visited on 16.06.2025)
- Spearman, Charles. (1904). The Proof and Measurement of Association between Two Things, The American Journal of Psychology. 15 (1): 72–101. doi:10.2307/1412159. JSTOR 1412159 Available from: <https://psycnet.apa.org/record/1926-00292-001> (visited 18.05.2025)
- Stroebe Wolfgang. et al. (2021) Politicization of COVID-19 health-protective behaviors in the United States: Longitudinal and cross-national evidence. PLOS ONE 16(10): e0256740. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0256740>. Available from: (<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0256740>) (visited 18.05.2025)
- Tian, Yu, Yang, Jeongwon (2022) Deny or bolster? A comparative study of crisis communication strategies between Trump and Cuomo in COVID-19, Public Relations Review, Volume 48, Issue 2, 102182, <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2022.102182>. Available from: (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0363811122000376>) (visited 18.05.2025)
- Vanaken, Lauranne, Bijttebier, Patricia, Fivush, Rbyn, & Hermans, Dirk. (2021). Narrative coherence predicts emotional well-being during the COVID-19 pandemic: a two-year longitudinal study. Cognition and Emotion, 36(1), 70–81. <https://doi.org/10.1080/02699931.2021.1902283>. Available from: (<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02699931.2021.1902283#abstract>) (visited 18.05.2025)
- Vernon-Wilson, Elizabeth, Tetui, Moses, Nanyonjo, Agnes, et al. (2023) Unintended consequences of communicating rapid COVID-19 vaccine policy changes– a qualitative study of health policy communication in Ontario, Canada. BMC Public Health 23, 932. Available from: <https://doi.org/10.1186/s12889-023-15861-y> (visited 18.05.2025)
- Wooten, Lynn Perry, and Erika Hayes James. (2008) “Linking Crisis Management and Leadership Competencies: The Role of Human Resource Development.” Advances in Developing Human Resources 10 (3):352–379. doi:10.1177/1523422308316450 Available from: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1523422308316450> (visited 18.05.2025)

Живка Гецова, дм, завежда секция „Епидемиология, надзор и ранно оповестяване на инфекции“ към Националния център по заразни и паразитни болести. Работи по теми, свързани с надзора над инфекциозните заболявания. Сред изследователските й интереси попадат и проблемите на риск комуникацията в контекста на заплахи за общественото здраве на национално и международно ниво.

Zhivka Getsova, PhD is Head of Epidemiology, surveillance and early warning unit at the National Center of Infectious and Parasitic Diseases. She works on topics related to infectious disease surveillance. Her research interests include risk communication issues in the context of public health threats at national and international levels.